БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 111 (5003)
Суббото
Июниин
1
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Социалистическэ мүрысөөе үдэр бүриин большевистскэ хүтэлбэреэр хангаха

ССР-эй арадай ажахые һэргээн ахоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй эб тухай хуули хадаа бүхы ай ороной ажалша зоной полиескэ болон үйлэдбэриин эдибхи эээлэй үзэгдөөгүй шэнэ дэбжэл- асарба. Советскэ хүнүүд бол- өөрынгөө һанаа бодолой бэелхэ һаниие, социалистическэ Эхэ ойнгоо саашадаа һалбаран арха байһаниие, хүхюун жар- та ажабайдалай замые шэнэ алинска табанжэлэй түгэс ехэ эбүүд соо харана. Шэнэ Ста- ска табанжэлэй гүн ехэ зорил- үүдые гүйсэдхэхэ ябадал зориг- шангаар хүдэлмэрилжэ, ехэ- хүндэ бэрхэшээлнүүдые гатал- гарахые эрижэ байна гэжэ етскэ хүнүүд һайса мэдэнэ. гээд эдэ зорилгонуудые эрхи- р дүүргэхын түлөө тон ехэ бхи зоригтойгоор оролсожо һаниинь ойлгостой.

Арад зон өөһэдөө Бүхэсоюзна иалистическэ мүрысөөе эмхид- э хэрэгтэй гэжэ хэлээд, шэнэ алинска табанжэлэй түсэбүүдые ргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын ө завод ба фабрикануудай, коз ба совхозуудай хүсэтэ та хүдэлмэридэ эхи табиба. анжэлэй даалгабаринуудые бол- һоонь урид дүүргэхэ гэжэ бо- о уялгануудые абаһан түрүү дприятинуудай үүсхэлые манай н нютагай бүхы хүнүүд халуу- р дэмжэжэ байна. Социалисти- кэ мүрысөөн үдэрһөө үдэр бүри эдэжэ байна.

Бүхэсоюзна социалистическэ ысөөе эмхидхэхэ тухай түрүү дприятинуудай үүсхэлдэ али ы туһаламжа үзүүлхэ гээшэ ы партийна, советскэ мүн ком- ольско ба профсоюзна органи- инуудай, ажахын органуу- й хүтэлбэрилэгшэдэй шу- ын шухала зорилго мүн. Энэ ысөөн хадаа ажалай бүтээсые м саашадань дээшэлүүлхын э, һарын ба квартальна түсэ- дээ болзорһоонь урид бэелүүл- н түлөө тэмсэл дээрэ үргэн тэ зоной өөһэдынь үүсхэл гар- а ябадалые улам бүри үргэдхэ- хэрэгтэ зорюулагдаха ёһотой. гээд байгаа һаа арадай ажа- һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ анжэлэй түсэбые гансахан ргэхэ тэды бэшэ, харин үлүүлэн ргэжэ шадаха байнабди.

Партийна, профсоюзна ба комсо- льско организацинууд, минис- ствонууд ба ажахын органуу- й хүтэлбэрилэгшэд болбол пред- яти, совхоз, МТС, колхозуудай, орондохи мүн баһа цехүүд, бри- ануud ба фермэнүүдэй хоорон- и социалистическэ мүрысөөе р бүри эли тодоор хүтэлбэрил- байха уялгатай. Мүн тэдэнэр бүхэнэй мүрысэхэ ябадалые идхэхэ үүргэтэй байна.

Энэ зуура мүрысөөе эмхидхээд, гшаг уялга абаалһаа хэрэг- дүүрээ гэжэ бододог хүнүүд гээшэ. Тиимэ дээрэһээ мүры- нэ орожо, абаһан уялгануудаа ргэхын тулада шухала арга- эзлнүүдые байгуулха тухай нэр һайса бодожо үзэдэггүй а юм. Мүрысөөе эмхидхэхэ ллда нимээр хандаха ушар о буруу тула, энэ ябадал да- усадхагдаха зэргэтэй.

Мүрысөөе үнэхөөрөө үдэр бүри, тодоор, большевистскээр уда- ха гээшэ юм бэ? Түбхын тү- нэ, социалистическэ мүрысөөн- олон ниитээрээ хабаадаха ялые хангажа, коллективэй бүхэниие тэрээндэ хабаадуул- хэрэгтэй. Тэрэнэй тулада, юу ан гэжэ хэхэ байһаниинь хүн ндэ ойлгуулха шухала. Тии- э ажалша хүн гээшэ өөрынгөө д предприятиингаа хэжэ бай- хүдэлмэриин хоорондохи хол- барисаае хаража, бүхы табан- эй түсэбэй зорилгонуудые бэе- жэ байһанаа ойлгохо болоно. Социалистическэ мүрысөөе үдэр бүри эли тодоор хүтэлбэрилхын тула үшөө юун хэрэгтэйб гэхэдэ, мүрысөөндэ хабаадаһан зондо шухала арга-нүхэсэлнүүдые олгохо ябадал болоно. Тэрэнь, хүн бүхэндэ хүрэхэ хүдэлмэри үгэхэ, шухала материал, түхеэрэлгэ, зэр зэмсэгээр, мүн техническэ туһаламжаар хангаха гэһэн удхатай. Тиигээд байхадаа тэдэнэр өөрынгөө шадабари хүсые ажал хэрэггэ хүсэд дүүрэнээр үгэжэ шадаха байна. Мүн ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ аша туһатай байһан уралан нарижуулгын али бүхы дурадхалнуудые анхаралтайгаар хүлеэжэ абаад, хэрэглэжэ байха ябадал шухала.

Социалистическэ мүрысөөе большевистскээр хүтэлбэрилхын тулада мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа байха, үсэгэлдэрэй хүдэлмэриие мүнөөдэрэйхитэй жэшэжэ байха хэрэгтэй. Тиигээд байхадаа хэн гээгдэнэб, хэн түрүүлнэб гэжэ эли харагдаха, эрхим дүй дүршэл олон ниитэдэ эли боложо, бүхы коллективтэ туһа хүргэхэ, тиигээд, гээгдэжэ ябагшадые түрүүшүүлэй зэргэдэ хүргэжэ шадаха байнабди.

Социалистическэ мүрысөөе нигэжэ хүтэлбэрилхын тула партийна, профсоюзна, комсомольско организацинууд ба ажахын хүтэлбэрилэгшэд ажалша ниитын дунда эсэшэ сусашагүй хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа, предприяти бүхэндэ эмхи гурим ба культурые нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэл хэхэ, ажалые шадамар бэрхээр эмхидхэхэ ба ажалай тоо бүридхэлые тодо һонороор хэжэ байха зэргэтэй. Социалистическэ мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые алгадгүй гаргажа байха, тэрэ үрэ дүнгүүд тухай ханын, аймагай болоод бусад газетэнүүдтэ үргэнөөр бэшэжэ байха ба радиогоор хэлэжэ байха, үйлэдбэриин ба бусад суглаанууд дээрэ хэлсэжэ байха шухала. Мүрысөөнэй дүнгые харуулхын тула мүрысөөнэй тусхай хуудаһа, бригада, цех, фермэ дээрэ хүдэлмэриин үрэ дүнгэй доска гэхэ мэтын зүйлнүүдые мүн лэ үргэнөөр хэрэглэхэдэ болоно.

Социалистическэ мүрысөөнэй ябаса дундуур илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ байдаг стахановецууд ба ударнигууд, түрүү хүнүүд, предприяти бүхэндэ, колхоз, совхоз, МТС бүхэндэ шалгаржа гарадаг байна. Партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд эдэ түрүү хүнүүдые али болохоор урмашуулжа, арад зоной дунда алдартай болгохо ёһотой. «Хүндэлэлэй доскада», «Хүндэлэлэй дэбтэртэ» бэшэхэ, олон зоной үмэнэ баясхалан хүргэхэ, али нэгэн мэргэжэлэй эрхим хүн гэжэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо, мүнгэ гү, али бусад үнэтэ зүйлөөр шагнаха гэхэ мэтын ондоошье олон арганууд бии байна. Эдэ бүхы арганууд болбол шэн габьяата ажалые урмашуулжа үгэхэ хадань тэдэниие ашагтай зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье түрүү хүнүүдэй амжалтаар баярлажа байхын хамта мүрысөөндэ гээгдэжэ ябаһан хүнүүд ба коллективүүд тухай мартаха ёһогүйбди. Социалистическэ мүрысөөнэй хүсэниинь юуб гэхэдэ, гансахан түрүү стахановецуудые олошоруулха тэды бэшэ, харин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгожо, гээгдэгшэдые түрүүшүүлтэй зэргэшүүлэн, ниитын дэбжэлтые хангаха ябадалда байна.

Манай газетын мүнөөдэрэй ба энээнэй урда тээшье гараһан мэдээсэлнүүд болбол Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй улам бүри үргэдэжэ, ажалай амжалтануудай улам бүри олошоржо байһан тухай хэлэжэ үгэнэ.

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ улам олоороо, бултадаа оролсоё! Социалистическэ мүрысөөе үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, социалистическэ байгуулалтын бүхы фронтнууд дээрэ ажалай шэнэ амжалтануудые туйлая!

Господин Эрнест Бевиндэ-Великобританиин Гадаадын Хэрэгүүдэй Министртэ

Союз тухай Англо-Советскэ Договор баталһанай дүрбэн жэлэй ойтой дашарамдуулан СССР-эй правительствын үмэнэһөө ба минии нюурһаа баясхалан ба эгээл һайн хүсэлэнгые хүлеэн абахыетнай Таниие ба Великобританиин Правительствые гуйнаб.

Манай ниитын дайсанда эсэргүү дайнай жэлнүүдтэ энэ Договор болбол манай оронуудай сэрэгэй ба политическэ талаар ашагта хани харилсаатай байха ябадалда үндэһэ һууринь боложо үгэһэн байгаа. Мүнөөшье, дайнай һүүлэй үедэ арадуудай хоорондохи харилсаае эмхидхэхэ зорилгонуудые союзнигуудай бэелүүлжэ байха үедэ, Англо-Советскэ Договор хадаа манай замда ушардаг бүхы бэрхэшээлнүүдэй байбашье, манай оронуудай интересүүдые хангаха ба амгалан байдалые бэхижүүлхэ зорилготой Великобритани ба СССР-эй нэгэн һаналтайгаар ба хани барисаатайгаар хүдэлмэрилхэдэнь тиимэл ашаг туһатай үндэһэ һууринь боложо үгэхэ гэжэ найдахабди.

В. МОЛОТОВ.

Г-н В. М. Молотовто г-н Бевиинэй эльгээһэн бэшэг

Манай оронуудай хоорондохи Союз тухай Договорой дүрбэн жэлэй ойн үдэртэй дашарамдуулан би Танда баясхалан хүргэнэб. Дэлхэйн иимэ ехэ дайнай һүүлдэ тиимэ ехэ бэрхэшээлнүүдэй ушар хада тэсэбэри ба бэе бэеэ ойлголсохо ябадал хэрэгтэй гэжэ бидэ хоюулаа ойлгонобди. Манай союз болбол энээнэй түлөө манай арадуудай гүнзэгыгөөр эрмэлзэжэ ба һанал хүсэлөө гаргажа байһан хадань баталагдаһан юм гэжэ ойлгохо ушар хадаа бидэнэй бэе бэеэ хүсэдөөр ойлголсохын тула оролдолгодо ехэхэн туһа хүргэхэ болоно; тиин манай харилсаануудта тэрэниие хүсэдөөр дүүргэхэ ба бэелүүлхые би үнэн сэдьхэлһээн хүсэнэб.

Шахтернуудай рекорднууд

Осинниковско рудник (Кузбасс), майн 27. (ТАСС). Осинниковско руднигай шахтернууд донецкэ горнягуудай уряалгада ажалай үндэр бүтээсээр харюулба. Руднигай 150-һаа улүү шахтернууд ба проходчигууд һүүлэй үдэрнүүдтэ рекордно бүтээсые туйлаба. Шахтада 20 жэл хүдэлмэрилһэн забойщик А. Колоболов гэгшэ өөрынгөө баялиг дүршэлые хэрэглэжэ, хоер дахин улаа дараагаар 10-10 нормо үгэбэ. Колоболов хадаа табанжэлэй түсэбые 2, 5 жэлэй турша соо дүүргэхэ гэжэ шиидхэбэрилбэ. Проходчик И. Курчавинов гэгшэ 10 нарезчигуудай орондо хүдэлмэрилнэ.

Руднигай электромеханическа мастерскойнуудай хүдэлмэрилэгшэд шахтернуудые дэмжэбэ. Залуу токарь В. Красилов гурбан халаан соо һарын түсэбые дүүргэһэн байна. Ореогшодой бригадир Барабаш 25 халаанай нормые дүүргэбэ.

870 шэнэ гэрнүүд ба коттеджнууд

МИНСК, майн 25. Белоруссиин столицада 75 коттеджнууд, 6 нэгэ нэгэ квартиратай ба 200 дүрбэ дүрбэн квартиратай стандартна гэрнүүдһээ бүридэһэн хоёр шэнэ поселогууд баригдахаа байна. Эндэ Минскын хүдэлмэришэд, наука ба культурын хүдэлмэрилэгшэд ажаһууха.

Областиин модо болбосоруулгын предприятинууд эдэ гэрнүүд ба коттеджнуудай барилгада хэрэгтэй болохо детальнуудые бэлэдхэн эльгээжэ эхилбэ. Детальнуудай түрүүшын парти Минскдэ мүнөө ерээд байна. Модоной дархашуулай бригада гэрнүүдые барижа эхилээ. (ТАСС).

Табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн

Алексей Полохинай шэнэ рекорд

Стахановец Иван Анохинай методээр ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабариие 2.188 процент дүүргэбэ

Гүрэнэй заводой түрүү хүдэлмэришэд гайхамшагта ехэ амжалтануудые туйлажа байһан тухайнь шэнэ-шэнэ мэдээсэлнүүд манай редакцида орожо байна.

Алексей Полохин халаан соогоо 22 нормо үгэбэ! Иимэ баяртай мэдээсэл үсэгэлдэр абтаа. Энэ болбол манай эндэ хэнэйшье туйлаагүй байһан рекорд мүн болоно.

Иимэ үндэр рекорд туйлаха ябадал гансата ерээгүй. Энэ болбол нүхэр Лавров начальнигтай цехын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй шалгалта соогуур ургажа гараһан байна. Алексей Полохин үдэрһөө үдэр бүри өөрынгөө бүтээсые дээшэлүүлжэ, 22 хүнэй хэхэ ажалые гансаараа хэдэг болобо.

Алдарта токарь Алексейн ажалай дневник иимэ байна:

Майн 22—1.675 процент
Майн 23—1.826 процент
Майн 24—2.050 процент
Тиин майн 27-до—2.188 процент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шэнэ сталинска табанжэлэй эхин дээрэ иимэ ехэ рекорд тогтооһон эрхим токарь Алексей Полохин ажаллажа байһыень харанат.

И. Красавцевай фото.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

(Комсомольско активай суглаанһаа)

Һаяхан ВЛКСМ-эй Ториин айкомой байшан соо аймагай комсомольско активай суглаан болоо.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленумэй дүнгүүд тухай асуудалаар ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр В. Норбоев элилхэл хэбэ.

Нүхэр Норбоев болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй XV пленумэй шиидхэбэри тухай хэлэхэ зуураа, 1946—1950 снуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб бэелүүлхын түлөө аймагай комсомольско организацинуудай шухала зорилгонууд тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Актив дээрэ үгэ хэлэгшэд хадаа шэнэ сталинска табанжэлэй түсэб дүүргэхэ ба үлүүбшэлэн дүүргэхэ хэрэгтэ залуушуулай бүхы хүсые гульдхаха, эдэнэрэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай хэлэһэн байна.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй ба ВЛКСМ-эй Обкомой шиидхэбэринүүдые гарай хүтэлбэри болгожо, шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие аймагай үргэн ажалшадта ойлгуулха ба энэ түсэбые бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн шиидхэбэри баталан абаа.

Жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэхын тула

Хандагатайн мехлесопункт энэ жэлээр хараалагдаһан түсэбэй ёһоор гүрэндөө 105 мянган кубометр һайн шанартай барилгын модо үгэхэ байгаа.

Энэ пунктын эдибхитэй хүдэлмэришэд Сталинска табанжэлые дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, энэ даалгабаряа Октябрьска Революциин 29-хи ойдо хүсэд дүүргэхэ гэһэн уялга абабад. Гадна гүрэндөө түсэбһөө гадуур 45 мянган кубометр барилгын модо үгэхөөр ба 5 процент горючи алмахаар уялгануудые абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ захалаа.

ЦЫРЕН ДАМБАЕВАЙ СОЛОТО БРИГАДА

Республика соо эрхимлэжэ гарахын түлөө тэмсэжэ байна

Б-Кударын МТС-эй Цырен Дамбаевай тракторна бригадын гайхамшагта амжалтанууд бүхы Кударын аймаг соо һайн мэдэгдэнэ. Тэрэ бригадада гурбан колесно тракторнууд бии юм. Тэдээн дээрэ хүдэлмэрилдэг трактористнарай олонхинь Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай инвалидууд байна.

Нүхэр Дамбаевай бригада Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлхэ зуураа хабарай тарилгын түсэбые тон богонихон болзор соо үндэр һайн шанартайгаар дүүргээ. Тэдэнэр тариянай таригдаха газарнуудые хүндэлэн хахалжа ехэ һайнаар элдэһэн байна.

Өөрынгөө колхоздо эртын ороонhото культурын тарилгые дүүргээд, Дамбаевай тракторна бригада Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо ехэхэн туһаламжа үзүүлһэн байха юм. Тус колхоздо хоёр үдэр соо 53 гектар шэниисэ эрхим һайн шанартайгаар тарижа дүүргэбэ. Тус бригада мүнөө „Красная заря колхоздо туһаламжа үзүүлхээр ерэбэ. Энэ колхоздо Дамбаевай хүтэлбэрилжэ байгаа бригада 150-һаа доошо бэшэ гектар хахалха ба тариха юм.

Ажалай жэшээтэ жаяг заршам байгуулһан дээрэһээ энэ бригада үсөөхэн үдэрнүүдэй болзор соо энэ зэргэ амжалтануудые туйлаа. Бригадирай хэлэһэн үгэ, заабари бүхэн бригадын хүдэлмэрилэгшэдөөр эрхэ бэшэ дүүргэгдэдэг юм.

Машинануудтаа техническэ харууһа хэхэ ба тракторнуудаа үнэн зүбөөр хэрэглэхэ ябадал саг үргэлжэ шалгагдажа байдаг.

Бригадир Дамбаевай оролдолгоор агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри тон һайнаар табигданхай. Элдэб һонин темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүд боложо байдаг. Бригадын учетчик хадаа трактористнуудай ажалаа ямараар дүүргэһыень үдэр бүри соносхожо байдаг.

Бишиихан вагон соо аятай дулаахан ба уран һайхан плакадууд болон эли тодо уряа лозунгнууд үлгөөтэй, ажалай дүүргэлтые харуулһан тусхай самбарнууд тааруу зохидоор хэгдэнхэй.

Социалистичекэ мүрысөөн тус бригадын бүхы хүдэлмэринүүдтэ гол метод, бүхы амжалтынь үндэһэ һууринь боложо үгэдэг. Бригадын тракторист бүхэн ондоо трактористтай, прицепщик бүхэн прицепщигтэеэ мүрысэн ажалладаг. Социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухайда арбан хоног бүхэндэ нарин шалгалта хэгдэжэ, тэрэнэй үрэ дүн тухайда нүхэр Дамбаев бригадынгаа хамтын суглаан дээрэ элирүүлэн хэлэжэ байдаг.

Тус бригадынхид бэе бэедээ туһалжа, эбтэй эмхитэй хүдэлдэг байна. Хэрбээ ямар нэгэ тракторай заһабари хэрэглэгдэхэ болбол ажалһаа сүлөөтэй байһан трактористнар ба прицепщигүүд эмдэрһэн машинын трактористда туһалжа, машиные дахяад хүдэлгэдэг байна.

Тиимэһээ нүхэр Дамбаев өөрынгөө бригадын тракторнуудые һаадгүйгөөр ябуулдаг болгожо шадаа. Нүхэр Дамбаев өөрөө жэшээтэ һайнаар хүдэлдэг, бригадынгаа бүхы машинануудта ба тракторнуудта тон һайнаар хандаха тухай нүхэдөө һургажа ябадаг, шумууһан бушуу, эсэхэ сусахагүй хүдэлдэг нүхэр байна. Тэрэ хадаа трактористнуудай яажа ажаллаха тухай өөрөө харуулжа заажа үгэдэг байна.

Тиимэһээ нүхэр Дамбаев бүхы трактористнарай болон бригадын коллективэй дунда айхабтар хүндэтэй, хүн бүхэндэ бултандань үгэеэ дуулгадаг юм байна.

Мүнөө нүхэр Дамбаевай бригада 219 гектар хахалжа, хабарай хүдэлмэринүүдэй түсэбые хоёрһоо үлүү дахин дүүргэбэ.

Нүхэр Дамбаевай бригадын хүдэлмэрилэгшэдые дээрэ хэлэгдэһэн габьяата ажалайнь түлөө талын геройнууд, баян лайдын гвардеецууд гэжэ тон хүндэтэйгөөр ба үнэн зүбөөр нэрлэдэг.

И. ЛОГУШКИН.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие улам үргэнөөр ябуулха

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Красно-Партизанска сельсоведэй Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөөажалай артелиин партийна организаци (секретаринь нүхэр Д. Самбатова) СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессеэр баталагдаһан 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие колхозойнгоо членүүдтэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тушаа хүдэлмэриие эрхимээр ябуулна.

Энэ хуулиие шудалха 6 кружогууд эмхидхэгдэжэ, тэрээндэ хэдэн зуугаад хүнүүд сталинска табанжэлэй түсэбые гүнзэгыгөөр шудалжа эхилээ.

Мүн тэрэшэлэн тус хууляар эндэхи партийна, комсомольско болон бүхэ колхозно суглаанууд боложо, энэ табанжэлэй түсэб тухай зүбшэн хэлсэгдэһэн, энээниие амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө колхозно ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ туйлаха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байгаа.

Тус хуули тушаа бүхы агитаторнуудай эдибхитэй хабаадалгатай хэдэн дахин семинар үнгэргэгдэжэ, энээн дээрэ агитаторнуудта шэнэ табанжэлэй түсэб яажа нэбтэрүүлхэ тухай хэлсэгдэдэг ба тусхай даалгабаринууд үгтэдэг байха юм. Эдэнэр малажалай фермэнүүд, полевой стан болон улаан булангуудаар ябажа, дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэб тухай хууляар 7 элидхэлнүүд, 40 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна.

Мүн тэрэшэлэн табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонуудые хараалһан тоо баримтанууд ба диаграмманууд няагдаа. Мүн 25 дайшалхы хуудаһанууд ба 5 колхозно ханын газетэнүүд гаргагдаа.

Илангаяа агитаторнууд нүхэд А. Чимитов, Намжилова, Г. Аюшеев, Д. Чимитова гэгшэд энэ хүдэлмэриие угаа эдибхитэйгээр ябуулхатаяа хамта, колхозно таряашадай ба малшадай дунда социалистическэ мүрысөөе улам хүсэтэйгөөр ба улам үргэнөөр дэлгэрүүлээ.

Тарянажалай бригадануудта хүдэлмэрилжэ байһан колхознигуудта энэ хуулиие агитаторнуудай гүнзэгыгөөр ойлгуулхадань колхознигууд ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлан, тарилга хэхэ түсэбөө үндэр дээдэ хэмжээндэ үнгэргэжэ байна.

Табанжэлэй түсэбэй хууляар зоригжоһон нүхэр Г. Аюшеевэй тракторна бригадын членүүд майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн байгаа. Энэ бригадынхид болбол хабарай хүдэлмэриин түсэбые агууехэ Илалтын үдэр болтор 102 процент дүүргэхэ зуураа, 921 килограмм горючи арбилжа шадаа.

Тус бригадын түрүү трактористнууд — ВКП(б)-гэй членүүд нүхэд А. Жапов, С. Жапов гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабариие 150—200 процент гүйсэдхэжэ, бусадта большевистскэ жэшээ харуулна. Мүн тэрэшэлэн трактористнууд нүхэд Ц. Будажапов, Г. Дондокова, Аюров гэгшэд колесно трактораар хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэрэйнгөө даалгабарита ворные 130—150 процент дүүргэжэ, стахановскэ ажалай үльгэр жэшээнүүдые харуулна.

Тус колхозой бүхы ажахын һалбаринууд дээрэ хүдэлмэриллэг эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай дунда шэнэ сталинска табанжэлэй түсэб дүүргэхэ ба үлүүбшэлэн дүүргэхэ зорилготойгоор тэмсэжэ байһан стахановецуудай тоо үлэр ерэхэ тудам олошорно.

Ц. ГАРМАЕВ,
„Б-М. Үнэнэй" тусхай корреспондент.

Коммунистнуудай үүсхэлээр

Баргажанай аймагай Улюнска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци болбол „1945—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие" өөһэдынгөө членүүдтэ гүнзэгыгөөр ойлгуулжа эхилээ.

Тус партийна эхин организациин агитаторнууд-коммунистнууд шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуули тушаа 10—10 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна.

Партийна эхин организациин үүсхэлээр колхоздо хүндэлэлэй доска эмхидхэгдэжэ, тэрээн дээрэ хабарай тарилгын ба малажалай түрүүшүүлые бэшэжэ, бүхы колхознигуудые үдэр ерэхэ тудам ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлаха ябадалда зоригжуулна.

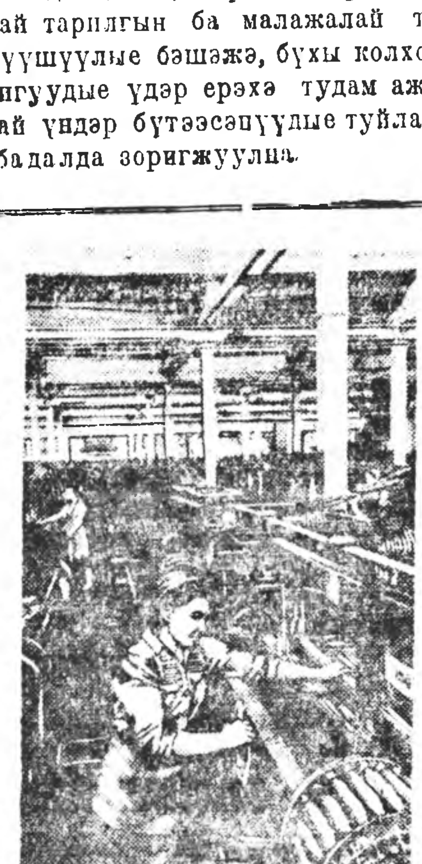

Ивановска меланжева комбинадай ткачиха З. Р. Ефимова болбол 18 станок дээрэ хүдэлмэрилхэ нормотой аад, 24 станок хангана. Тэрэ хадаа табанжэлэй түсэбые 33 һараар уридшалан дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, нэгэдэхи Ташкентскэ текстильнэ комбинадай ткачиха СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. К. Гусевао социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна.

Зоя Ефимовагай жэшээгээр Иваново, Ташкент, Ленинград, Ярославль ба манай ороной бусад городуудай текстильнэ предприятинуудай хүдэлмэришэд ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зоя Романовна Ефимова хүдэлмэрилжэ байхадаа.

Ф. Карышевай фото
(ТАСС-эй фотохронико).

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

„КРАСНОЕ ЗНАМЯ" ГЭЖЭ ГАЗЕТЭ ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ МУУГААР НЭБТЭРҮҮЛНЭ

Большевистскэ хэблэлэй урда харюусалгата зорилго табигдана. Тэрэ болбол шэнэ Сталинска табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябасые үдэр бүхэндэ харуулжа байха гол уялгатай.

Шэнэ Сталинска табанжэл болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда манай туйлаһан илалтые бэхижүүлхэ, манай ороноие бүри ехэ хүсэ шадалтай, советскэ хүнүүдэй байдалые бүри ехэ культурна ба али болохо юумээр дутамаггүй болгохо юм гэжэ хүдэлмэришэн, таряашан, интеллигент бүхэн һайн мэдэхэ зэргэтэй.

Энээнтэй хамта ВКП (б)-гэй Түнхэнэй айкомой ба аймгүйсэдкомой орган болохо „Красное Знамя" газетэ (редакторынь нүхэр Рудакова) аймагайнгаа ажабайдалай шухала асуудалнуудые ямараар харуулнаб гэжэ хараад үзэе.

Энэ газетын һүүлэй хэдэн һарануудай номернуудые хараад үзэхэдэ, тус газетэ ороной арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ агууехэ программые аймагайнгаа ажалшан арадта муугаар ойлгуулна гэжэ элитэ болоно.

Үнэнтэ дээрэе энэ газетэ болбол ямар нэгэн коллективэй хандалга гү, али социалистическэ уялга тунхаглаха ябадалаар лэ хизаарладаг байна. Апрелиин 9-эй номерой нэгэдэхи нюурынь таряан ажалай түрүүшүүлэй аймагай зүблөөндэ хабаалагшадай хандалга ба Кыренскэ МТС-эй коллективэй социалистическэ уялгаар нээгдэнэ. Апрелиин 20-ой номерто мүн лэ асбестово фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хандалга тунхаглагдаһан байха юм. Теэд иимэрхүү хандалга ба уялгануудые тунхаглажа байхада муу бэшэ. Гэбэшье хамаг анхаралаа эдэ уялгануудай ямараар бэелүүлэгдэжэ байһанда хандуулха хэрэгтэй. Энээн тухай „Красное Знамя" газетэ бэшэнэгүй гэжэ сэхынь хэлэе.

Энэ газетэ болбол табанжэлэй түсэб тухай түрүү бэшэгые нилээд ехээр хожомдожо, юрдөөл апрелиин 20-до тунхаглаа. Бүхы ажалшадые тэдэ хуулитай танилсуулха олониитын политическэ хүдэлмэри хадаа „ойро зуурын кампани бэшэ, харин партиин саашадаа хэхэ агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин таһар[…] гүй хубинь болохо байна" [...] ВКП(б)-гэй ЦК зааһан [...] Теэд газетэ энэ заабарин [...] удхашанарые ойлгоогүй, хү[...] хайшан гээд нэбтэрүүлхэ ту[...] һайса бодожо үзөөгүй байна.

Мүнөө болтор ямар нэгэн [...] хозой гү, али ажаүйлэдбэри[...] предприятиин табанжэлэй түс[...] газетэдэ тунхалагдаагүй бай[...] ушар энэниие гэршэлжэ [...]

Теэд ямар нэгэн колхоз[...] абаад, тэрэ колхоз 1950 он[...] ямар болохоб, тэрэнэй ко[...] хознигуудынь хараалһан хэмж[...] ябуулгануудаа яажа бэелүүл[...] эхилээб гэжэ харуулхада боло[...] байгаабшуу даа.

Аймагай түрүү хүнүүдые газ[...] харуулнагүй. Имагтал колхозу[...] дай байдалда болоһон зар[...] ушарнуудые дутуу дунлаар [...] руулха ябадалаар хизаарла[...] Апрелиин 20-ой номерто „Аймаг[...] колхозуудай полинууд дээгүү[...] гэһэн гаршагтай материал тунх[...] лагдаа. Тэндэнь нюсэгэн тооһу[...] ба хүнэй нэрэнүүдһээ ондоо юу[...] хомор байха юм. Жэшээлхэ[...] „хоёрдохи бригада (бригадир[...] нүхэр Обоева) муу бэшээр хүд[...] мэрилнэ. Энэ бригадын плугш[...] Вандеев Ш., Мылзенов Ж., Могл[...] Усольцев ба бусад 1 га хаха[...] нормотой аад үдэр бүри 1,30—1[...] га хахална. Борнойшод Шар[...] ва Д. Батлаева 1,75 га борной[...] нормотой аад, үдэр бүри 2 га [...] үлүү борнойлно" гэхэ мэт[...] бэшэдэг заншалгай.

Газетэ хадаа муугаар бар[...] дадаг, шухала материалнууд[...] илгаруулжа хэблэдэггүй, э[...] гуудынь бүдэхи балар байна.

Газетэ болбол материалнууд[...] литературнаар найруулжа бэш[...] хүгжэлтын асуудалтай холбо[...] шэнэ шэнэ асуудалнуудые [...] хэ уялгатай.

„Красное Знамя" газетэ [...] СССР-эй арадай ажахые һэр[...] бодхоохо ба хүгжөөхэ табанж[...] түсэбые ажалшан арадай ду[...] нэбтэрүүлхэ ябадалдахи ду[...] дунданаа дары усадхаха [...] той. Тэрэ хадаа табанжэлэй [...] бые гансашье нэбтэрүүлхэ [...] харин тэрэ түсэбэй дүүрг[...] эдибхитэй эмхидхэгшэ [...] зэргэтэй.

Партийно-политическэ һуралсал тухай

Шэнэ сталинска табанжэлэй түсэб тухай хуулиие ажалшадай дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тушаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй болон ВКП(б)-гэй Обкомой тогтоолнуудые гарай хүтэлбэри болгожо, Ярууны аймагай партийна организациин хүтэлбэрилэгшэд болбол коммунистнуудай ба илангаяа, залуу коммунистнуудай политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа бага бэшэ эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна.

ВКП(б)-гэй айкомой парткабинедэй дэргэдэхи үдэшын партийна һургуулида аймагай центртэхи 25 коммунистнууд ба комсомолецууд Ленин, Сталинай түүхэтэ зохёолнуудтай, мүн ВКП(б)-гэй историин хуряангы курстай танилсана. Тэрээнтэй хамта Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн тухай нүхэр Сталинай номые шудалһан байха юм.

Мүнөө эдэ коммунистнууд хадаа өөһэдынгөө политическо-теоретическэ бэлэдхэлые улам саашань үргэдхэхэһээ гадна, аймагайнгаа ажалшадай дунда шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбэй хуули тухай элидхэлнүүдые ба хөөрэлдөөнүүдые хэнэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ, „Улаан Ярууна", "Улаан Туяа" колхозуудаар үдэшын партийна һургуулинууд эрхимээр хүдэлмэрилжэ байна. Эдэ һургуулинуудта заняти түсэбэй ёһоор үнгэргэгдэжэ, хэдэн арбаад коммунистнууд болон комсомолецууд өөрынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлжэ байна.

Тэрээнтэй хамта эндэхи коммунистнууд СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие гүнзэгыгөөр шудалжа, колхознигуудаа энэ түсэбтэй үргэнөөр танилсуулна.

Исингын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, аймагай центртэ ба Романовка тосхондо эмхидхэгдэһэн ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые шудалха кружогуудта 54 коммунистнууд һуралсажа мүнөө үзэхэ программаяа дүүргээ.

Залуу коммунистнуудые политическэ ба теоретическа талаар хүмүүжүүлхэ тушаа ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ байдаг партийна эхин организацинууд аймагай колхозууд, эмхи зургаан ба ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар яһала олон бии.

Аймагай партийна һургуулинуудай ба кружогуудай занятиие ВКП(б)-гэй айкомой пропагандистнууд ба политическэ, теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй партийна эхин организациин секретарьнууд хүтэлбэрилнэ.

Мүнөө аймагай партийна һургуулинуудаар ба кружогуудаар шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиие гүнзэгыгөөр ба саг үргэлжэ шудалжа байна.

Б. Дансорунов,

Эдибхитэй агитаторай эрхим ажал

Ярууны аймагай Исингын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан нүхэр Шеликов болбол хабарай тарилгада ябаха машина зэмсэгүүдые эрхим шанартайгаар заһабарилжа буримүһэн бэлдэһэн байгаа.

Энээнэйнь ашаар мүнөө тус колхозой поли дээгүүр плугшад, борнойшод болон сеялщигууд нэгэшье үдэр һаадгүй ажаллажа, үдэр бүриин графигай ёһоор 19 гектар хахалхын орондо 22-23 гектар хүртэр эрхим шанартайгаар хахалдаг байна.

Мүнөө нүхэр Шеликов эбдэрһэн зэр зэмсэгүүдые заһажа бригаданууд ба звенонуудта ябаха зуураа, мүн шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хууляар хэдэн дахин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Д. ЦЫДЕНОВ

Гайхамшаг замууд таниие угтана

Һалхитай бүрхэг ба харалган хүйтэн үдэрнүүдэй удаа, наратай аажам үдэрнүүд хүрэжэ ерэнэ. Городой дундуур таригдаһан мододой залуу ногоон набшаһад үглөө бүри үнгэ шэнжэ хурсатай, шуугяа һабинаа ехэтэй болоод хонно.

Мойһоной хангал сагаан сэсэгээр бударһан ольтиргуудай хажуугаар Сэлэнгын тэнюун хүхэльбэ уһан туматай хашанаар урдана. Уһанай дээгүүр хабарай сэнхир утаа манан тунажа, холын хаданууды улам бүри холо шэнги, үльгэр домогуудай үндэр дабаануудай маяг шэнжэтэй болгоно.

Эхилхэһээ хылуугаар шараһан нарынай туяада гэрнүүдэй сонхонууд яларжа, модоной набшаһад бишиихан ногоон одод шэнги сюдэ баясуулан наадана.

Үлэ Сэлэнгэ хоёрой угталсан золгоһон тэрэ буланда 17 наһатай хоер басагад хэдэ хэдэн номуудые бариһан һууна.

Эдэнэрэй нэгэнинь үндэр бэетэй, хурса хурдан нюдэтэй, түргэн эрид хүдэлсэтэй байна. Эдэнэр хадаа Улан-Удын дунда һургуулинуудай нэгэнэй арбадахи классай һурагшад Алима Белова, тэрэнэй хани басаган мүн лэ дунда һургуули дүүргэхээ байгаа Татьяна Гасько хоёр гээшэ.

Хоёр басагадай ужэм сэнхир огторгойн өөдэ харахадань урин шурагн далитай хараасганаиуд огторгойн ужэмые хаха зүһэн ууралзана. Эдэ шубууд нидэдэг эрдэмээ хабархажа, хоорондоо айхтабар һэни һөрөө мүрысөө хэжэ байһан шэнги харагдана.

Тэдэнэр зэмнэгэ Алима, Татьяна хоёрой обхонуур иилдэжэ, хара алянһые хэм шүүрэн абажа оноод, уһанай сайбар долгиие дахин хурса үзүүрээр дайран сохин үнгэрнэ. Эдэ хоер басагадай ухамай һонор шэхэнүүдтэ хабарай үглөөнэй нарата хүгжэм зэдэлжэ байхадал гэнэ. Хаанашьеб, тэндэ холо олон зуун жэргэмэл шубуудай нэгэ доро дуугаа эхилжэ, халима дүүрэн горходой хөөһэ сахарин хадын үндэрһөө харайжа бууһан абяан дуулдана.

— Алима, ши хаана һурахаяа ошохобши? — гэжэ Татьяна асууна.

Урдаа байһан географиин зузаан номые яаралгүйхэн иража һууһан Алима сэнхир торгоор бүрхөөгдэһэнлэл, һайхан хадануудай дээгүүр ямар нэгэ нангин ходо, үнэтэ эрдэни бэдэрһэн шэнги хурсаар шэртэн хараба.

— Би инженер болохо хүсэлэнтэйб. Би тиигэжэ шиидэөб, — гэжэ Алима хани басагандаа харюусана.

10-дахи класс дүүргээд, хаана, ямар институдуудта ороходо тухайгаа энээнһээ урдахи жэлнүүдтэ эдэ басагад хөөрэлдэдэггүй байгаа. Һүүлэй энэ һуралсалай жэл соо хамаг бүхы профессинүүдэй тухайда эдэнэр хододоо хөөрэлдэдэг гуримтай болобо.

— Би энээнһээ урда ямар мэргэжэл олохо тухайгаа тодорхойгоор боложо үзэдэггүй байгааб . . . би мүнөө һурагша болохоёо оролдоомни . . . Алима, хэрбээ һайн һурагша боложо шадаа һаа ямар ехэ зол жаргал гээшэб даа,—гэжэ Татьяна хэлээд, Алимынгаа эбэр дээрэ байһан нимгэхэн дэбтэр абана.

— Зүб даа, һурагшын ажал баһал һайн ажал байна! гэжэ Алимынгаа хэлэхэдэ.

Үнэхөөрөөшье һайн гээшэл даа. Манай һургагша Александра Александровна 27 жэлдэ һургагшаар хүдэлжэ байна. 27 жэл соо тэрэнэй һургаһан һурагшадһаа хэды инженернүүд, технигүүд, һургагшанар, врачууд, агрономууд, машинистнууд, летчигууд, артистнууд ургажа гараа гэжэ нүхэр һананаш?

— Зүб, Татьяна, манай арадай алдар суута зонууд, Советскэ Союзай Геройнууд бултадаа һургагшанарта заалгаһан байхал. Хэрбээ һургуулиин һургагшанарай байгаагүй һаа, хаанаһаа эрдэмтэй зон байха юм. Эрдэмтэй зонуудай олон байха бүри орон нютагнай хүсэтэй байха юм.

Хоер басагад үглөө үдэр шалгалта хэгдэхэ географиингаа номуудые дэлгээжэ, ойр зуура абяагүй болоно.

Алима үнгэтэ металлай тухайда советскэ эрдэмтэдэй олон номуудые уншахаһаа гадна, Эхэ оронойгоо шэнжэгдээгүй хизаарнуудта гараһан научна экспедицинүүдэй бэрхэтэй ба һонин ажал тухайда нилээд олон номуудые уншаһан байна.

— Нүхэр би заримдаа унтажа хонодоггүйб . . . газар доро али зэргэ ехэ баялигууд бии гээшэб. Тэрэниие эли гарган оложо, арад зоной хэрэгтэ зорюулжа, советскэ оронойгоо хүсэ шадал ехэжүүлдэг зон хадын инженернүүд, үнэтэ металлай инженернүүд байна, — гэжэ Алима хэлэбэ.

Эдэ хоёр басагад шалгалтын болоһон предмедүүдээр эрхим һайн гэһэн сэгнэлтэнүүдые абаба. Үглөө үдэр географиин шалгалта . . . 10 жэл соо һуража олоһон эрдэмынь гайхамшагта толи шэнги гэрэлтүүлхэ, хүн болон хүмүүжэһэниинь гэршэлхэ үнэтэ аттестат дээрэ эрхим һайн гэһэн үшөө нэгэ сэгнэлтэнүүд үглөөдэр бэшэгдэхэнь бэзэ. Тэдэнэр ямар нэгэ арбаад хоногой үнгэрэмсээр алтан бэшэгтэй аттестадуудые абажа, арбаад жэлдэ хамта һураһан нүхэдгөө, эхэ эсэгэ шэнги түрэл болоһон һургагшанартаа хахасаха юм.

Эдэ хоёр басагад ерэхэ тэрэ үдэшые эдихэнээр хаража һууна. Тэрэ үдэшэ һургуулиин клуб соо баяртай хүхюу хүнүүд дүүрэн байха. Улаан бүд хушалтатай стол дээрэ сэсэгүүд, столой тойрон дунда һургуули эрхим һайнаар дүүргэһэн һурагшад ба инаг һургагшадань һууха юм.

Тэрэ үдэшэ эдэнэрэй зүрхэнүүд али зэргээр сохилхоб? Советскэ залуушуудай зам дээрэ элдэб ехэ баярнуудай олоншье һаа, тиимэ мартагдашагүй үдэшэ эгээл гансахан байдаг юм. Ерэхэ һуралсалай жэлдэ тэдэнэр холын городуудта ошожо, элдэб олон институдуудта ороходо юм. Ямар нэгэн арбаад жэлэй үнгэрһэнэй хойно эдэнэрые бултыень суглуулбал хэды зэргэ һонин байлтайб? Тэдэнэй дунда нилээд олон эрдэмтэ хүнүүд, ажалай геройнууд бии байхань дамжаггүй.

Советскэ залуушуудай урда үргэн ехэ зам бии. Тэрэ замаар бага наһанһаа хойшо зоригтойгоор ба сэхэ сэбэрээр алхалан ябаха гээшэ арад зондоо үнэн һайханаар алба хэхын һайшаалта хэшээл болоно. Дунда һургуулиие алдар солотой дүүргэжэ гарагшад дооро бэшэгдэһэн мүрнүүдые һанажа ябадаг:

Таригты сэсэниие,
Һайниие, мүнхые,
Танда хэлэхэл
Зүрхэнһөө: һайн даа,—гэжэ
Ородой арад зон—нигэжэ ородой гайхамшагта поэт Некрасов арад зоной эрхим хүбүүдтэе хандадаг үгые шүлэгэй уран гсё найруулгаар сэгсэлоо. „Танигдаагүй залуу үетэд, мэндэ һайн!"—гэжэ агууехэ Пушкин зуун жэлэй саана таанарта хандаа бэшэ аал?!

Таанарай дээрэ Сталинска Конституциин наран алтаран наадана. Таанарай урда үнэн бата зам, ажал жаргалай алдуурагүй һайхан зам байна. Тэрэ замые советскэ залуу үетэдэй инаг түрэл багша, агууехэ Сталин заагаа.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

Табанжэлэй түсэбые ингэжэ нэбтэрүүлнэ

ССР Союзай Верховно Соведэй Нэгэдэхи сессеэр баталагдаһан 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэб тухай хуулиие гүнзэгыгөөр шудалха тушаа хүдэлмэриие Закаменай аймагай, Михайловска сельсоведэй „Большевик" колхозой агитаторнууд эршэмтэйгээр ябуулна.

Тус хуулиие толилһон республиканска газетэнүүдые абамсаараа, эндэхи партийна эхин организаци болбол агитаторнуудайнгаа бүхы хабаадалгатайгаар семинар үнгэргөө һэн. Энээн дээрэ агитаторнуудай үмэнэ „1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб тухай хуулиие эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулха зорилго тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Мүнөө эндэхи агитаторнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие сэхэ бригада болон звенонуудта гаража хэхэ зуураа, мүн сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй нэгэдэхи жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

Агитаторнууд нүхэд Д. Цыреторов, Намсараев, Гырилова ба бусад агитационно-ойлгууламжын [...] дэлмэриие эрхимээр ябуулна [...] нэр колхознигуудай дунда [...] дахин хөөрэлдөөнүүдые ба [...] хэлнүүдые үнгэргэжэ, энд[...] дэлмэрилэгшэдые шэнэ Сталин[...] табанжэлэй түсэбөөр зоригжуу[...] шадаа.

Колхозойнгоо поли дээрэ хү[...] мэрилжэ байһан эрэгтэй эм[...] колхознигууд энэ түүхэтэ түс[...] тухай хуулиие гүнзэгыгөөр о[...] гуулхадань, ажалай үндэр бүтээ[...] нүүдые туйлан, эртын тари[...] болзорһоонь урид эрхим һайн [...] нартайгаар дүүргэжэ байна.

Колхозой бригадануудай ду[...] дэлгэрһэн социалистическэ мү[...] сөөндэ нүхэр Цырен Будаевай б[...] гада иланхай. Энэ бригадын ч[...] нүүд үдэртөө 10 гектар элдүүр[...] хэ нормые 11—12 гектар хүрга[...]

Тус бригадын түрүү плуг[...] нүхэр Цыбик Будаев үдэртөө [...] гектар хахалха нормые 1 гек[...] хүртэр гүйсэдхэнэ. Мүн Дор[...] Аюшиев ба Долгор Аюшиева [...] шэд үдэрэйнгөө нормонуудые [...] до үлүүлэн дүүргэнэд.

Сталинска дүрбэдэхи таба[...] лэй түрүүшын жэлдэ үндэр [...] ургаса туйлахын түлөө „Боль[...] вик" колхозой членүүд тэм[...] нэд.

Б. ЦЫБИКОВ

Эрхимүүдэй тоо олошорно

Улан-Удын вагон-заһабарилгын пунктын коммунистнууд болбол 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые угаа хүндэтэйгөөр угтаһан байгаа.

Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб соо хараалагдаһан агууехэ программануудые тус пунктын коллективэй дунда гүнзэгыгөөр ойлгуулха тушаа партийна организаци, тэрэнэй агитаторнууд ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэбэ.

Табанжэлэй түсэб тухай хуулиие пунктын хүдэлмэришэдтэ гүнзэгыгөөр ойлгуулхатаяа хамта, энэ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүбшэлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй долгиие үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна.

Эндэхи агитаторнууд нүхэд [...] Касухин, М. Толстиков, Ф. Бар[...] тов, А. Липатников, М. Ладып[...] И. Саников ба бусад табанжэ[...] түсэбэй хууляар гансахан хэ[...] ра соо дүрбэ-дүрбэн заняти хэ[...] һээ гадна, үдэр бүри хүдэлмэри[...] сагай эхилхэһээ урид 30—40 м[...] нута хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэ[...] байха юм.

Партийна организациин сек[...] тарь нүхэр Г. Рузанов болбол [...] нэ сталинска дүрбэдэхи табан[...] лэй түсэбөөр зоригжожо, ажал[...] үндэр бүтээсэнүүдые туйлаһ[...] шэн габьяатайгаар хүдэлмэрил[...] эрхимүүдэй тоо олошорно гэ[...] хэлэнэ.

Ц. ЦЫДЫПОВ

ПРОПАГАНДИСТНУУД БА АГИТАТОРНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

Автомобильна ажаүйлэдбэри шэнэ табанжэл соо иимэ ехэ ургалта олохо

◆ ◆

С. АКОПОВ, СССР-эй автомобильна ажаүйлэдбэриин Министр.

◆ ◆ ◆

… автомобильна ажаүй- …рынгөө хүгжэлтын шэнэ …о байна. Автомобильна …эриин предприятинуудай …ын хүсые нилээд ехэ …а тэдэниие техническээр …зэбсэгжүүлхэ арга олго- …темитэйгээр автомобиль- …лэдбэриие ургуулхые та- …түсэбөөр хараалагдана.

…до 500 мянган, ондоо- …бэл 1940 ондо орходоо …олон автомобильнуудые …ргахаар хараалагдана. Гэ- … шэнэ машинанууд хадаа …да тээхи машинануудтай … нилээд хүсэтэй ба ша- …һайн болохо юм. Энээ- …лаха бүхы аргатайбди. …ализациин жэлнүүдтэ ма- …ю хүсэ ехэтэ хүндэ ин- …айгуулагдаһан, машинно- …бүхэжэһэн мүнөө үеын … автомобильна заводууд …даһан, угаа ехэ дүй дүр- …конструкторнууд, инженер- …технигүүд, мастернууд ба …шэд бии болоһон байна.

…банжэлдэ бүхы арадай …угаа ехээр ургаха ябадал …томобиль-бүтээлгые улам … нилээд ехээр ургахые …банжэлэй һүүлшын жэлдэ …твын бүхы предприяти- …родукциин хэмжээ дайнай …ээхи хэмжээтэй са- … 2,5 дахин шахуу …байна. Ябажа байгаа … эсэстэ үйлэдбэрилгэ …0 оной хэмжээдэ хүрэхэ …ондо 500 мянган автомо- …ые бүтээхэһээ гадна, 50 …отоциклнууд, 450 мянган …ууд, 70 миллионһоо үлүү- …шинигүүд, 600 миллион … запасной частьнуудые …тэхөөр хараалагдана.

…бильна ажаүйлэдбэриин …нуудые шэнээр байгуул- …айһан предприятинуудые …н хэрэгтэ правительство … миллиард түхэригһөө дээ- … гаргана. Энээнэй ашаар …рон хадаа табанжэлэй …дээ 750 мянган машина- …тээн гаргаха үйлэдбэрил- … хүсэтэй 10 томохон за- … болохо байна. Мүнөө …лжэ байгаа заводууд шэ- …байгуулагдаһанай һүүлдэ …хүсэтэй ба техническэ та- …гжэнги болохо, тэдэнэй … продукциин хэмжээ ни- …ургаха байна гэбэл, Ста- …эмжэтэ Московско завод …00 мянган машинануудые, …—300 мянган, ондоогоор …дэртөө мянган машина- …түтээхэ болоно. Ярославска …бол хүндэ ашаанай ма- …ые үйлэдбэрилхэ томохон …ихо: тэрэниие шэнэдхэн …н хэрэгтэ 400 миллион … дээшэ мүнгэн гарга- … юм. Ашаанай автомо- …е үйлэдбэрилдэг Урал- … нилээд ехээр үргэдхэг- …на.

…й хамта Днепропетровск, …, Кутаиси, Новосибирск …лэ хүсэ ехэтэ шэнэ за- … байгуулхаар хараалаг- …непропетровско завод ха- …ээр байгуулагдаһан бүхы …һаа эгээл томонь болохо … заводто машинануудай …льнуудые үйлэдбэрилгэ ба …шэлэн бусад автозаво- …альгээгдэхээр колесонууд, …д, метизүүдые үйлэдбэ- …мхидхэгдэхэнь.

…тражна автомобильнуу- …лдбэрилдэг Московско за- …ээ 200 машинануудые бү- …лоно. Энээнһээ гадна, … Комсомольскдо, Ир- … Львовто ба Ташкентдэ …льнуудые суглуулдаг за- …байгуулагдаха байна.

…ахадай ба гурбан тонныя …льнуудтай хамта долоон …тэр ашаа тээдэг шэнэ машинанууд ехээр олошорхо байна. Мүнөө үеын эрхим модельнүүдһээ өөрынгөө шанараар ба техническэ талараа заашье дутахагүй машинануудые шудалха ябадал хараалагдана. Тиин, Московско, Днепропетровско ба Кутаисска заводуудта 3,5 тонно ашаа тээхэ, 90 мориной хүсэтэй 6 цилиндртэй бензиновэ двигательнүүдтэй, табан скоростьтой дамжуулгын коробкотой, пневматическа тормоз гэхэ мэтэтэй ЗИС—150 гэжэ машинанууд бүтээгдэхэ байна. Горьковско заводто бүтээгдэхээр хараалагдаһан 2,5 тонно ашаа тээхэ ГАЗ—51 гэжэ автомобильнууд хадаа 70 мориной хүсэтэй 6 цилиндртэй двигательтэй, хүсэ ехэтэй болгогдоһон дамжуулгын коробко ба хойдохи мост, мүн тэрэшэлэн гидравлическа тормозтой байха юм. Тэрээнһээ гадна, Московско ба Горьковско заводуудта гурбан голтой автомобильнууд, бүхы мөөрэнүүдээ эрьюулдэг тиимэ голнуудтай машинанууд болон автобусууд бүтээгдэхэ болохо. Новосибирскэ заводто бүтээгдэхээр хараалагдажа байһан ЗИС—253 гэжэ ашаанай автомобильнуудта дизельмоторнууд тодхогдохо байна. Ярославска ба Минскэ заводуудта мүн дизельмотортой 5—7 тонныя автомобильнуудые бүтээн гаргалга эмхидхэгдэжэ байна.

Машинануудые ехэ ашаа тээхэ болгохо ба дизельмоторнуудые хэрэглэхэ ябадал болбол арадай ажахыда угаа ехэ удхашанартай ба автомобиль-бүтээлгын техникэдэ урагшаа ехэхэн алхам болоно. Мүн тэрэ доро шэнэ түхэлэй хүнгэн машинануудые бүтээлгэ ургаха байна. Нёдондо жэлэй һүүлһээ Сталинай нэрэмжэтэ Московско завод хадаа ЗИС—110 гэжэ шэнэ һайн хүнгэн машинануудые бүтээжэ эхилээ. Горьковско завод болбол М-20 «Илалта» гэжэ автомобильнуудые, багалитражна машинануудые бүтээдэг, Московско завод —«Москвич» гэжэ машинануудые бүтээхэ юм.

Автомобильна үйлэдбэрилгын ехээр ургахатай хамта электротүхеэрэлгэнүүд, приборнууд, подшипнигууд гэхэ мэтые үйлэдбэрилгэ эридээр ургаха байна. Эдэниие бүтээхын тула тусхай заводуудые эмхидхэхэ ябадал хараалагдана.

Манай ороной гайхамшаг ехэ газар дэлхэй болон географическа ушар байдалнуудай элдэб ондо ондоо байһан ушар хадаа тусхай автомашинануудые бүтээхэ хэрэгтэй байһаниие харуулна. Тиимэһээ элдэб янзын хатуу түлишенүүдые хэрэглэдэг газогенераторна машинануудые, газаар ябадаг автомобильнуудые, үни удаан эбдэрэнгүй ябаха машинануудые болон автотягачуудые үйлэдбэрилгэ ехээр хүгжөөгдэхэ болоно. Тэрэшэлэн автоприцепүүдые бүтээн гаргаха ябадал нилээд ехэ болгогдохо байна.

Автомобильна ажаүйлэдбэриин урда табигдаһан манай зорилгонуудые, эрдэмтэ хүнүүдые үргэнөөр ба эдибхитэйгээр хабаадуулангүйгөөр шиидхэхын аргагүй. Научно-шэнжэлэлгын институдай үүргэ тон ойрын сагта нилээд ехэ хэмжээгээр ургаха ёһотой. «НАМИ» гэжэ научно-шэнжэлгын автомоторно институт ба бусадай, тэрэшэлэн заводуудай конструкторска таһагуудай хүдэлмэриие шэнэдхэн табихаар мүнөө хараалагдана. Шэнэ табанжэлэй түсэбөөр мотоцикл, велосипед, автобус ба автоприцепүүдэй талаар шэнэ центральна конструкторско бюронуудые нэгэ доро байгуулхые хараалагдана.

Эдэ бүхы зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын шиидхэхы ушарнуудай нэгэн хадаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадал болоно. 1950 ондо автоажаүйлэдбэридэ ажалай бүтээсые, 1940 онтой сасуулбал, 45 процентээр ургуулха гэжэ табанжэлэй түсэб тогтообо. Иимэ ургалтые имагтал шэнэ техникые шудалһанай, туһалбариин хүдэлмэринүүдые эгээл болохо ехээр механизацилһанай мүн тэрэшэлэн ажалай стахановска методүүдые бүхы аргаарынь хүгжөөһэнэй ашаар туйлажа болоно.

Шэнэ техникые нэбтэрүүлхэ ябадал хадаа манай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн гээшэ.

Автомобильна ажаүйлэдбэри болбол өөрынгөө хангалтын талаар, өөрынгөө технологёор болон үйлэдбэрилгые эмхидхэлгын талаар машино-бүтээлгын эгээл түрүү һалбаринуудай нэгэниинь гээшэ. Тиигэбэшье, тэрэнэй урда табигдаһан угаа ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө үнгэрһэн жэлнүүдэй техникые хэрэглэхэ ябадал хангалтагүй. Бидэнэр хадаа эгээл мүнөө үеын научно-техническэ туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ уялгатайбди.

Үйлэдбэриин хуушан методүүдые үндэһөөрынь хубилгаха шэнэ технологическа процессүүд үргэнөөр хэрэглэгдэхэ ёһотой. Заводуудай техническэ хангалтада агрегатна ба тусхай станогүүд автоматическа ба бусад түхеэрэлгэнүүд нилээд ехэ һуури эзэлхэ ёһотой байна. Машинануудые нэгэ доро олоорынь бүтээхэ ябадалда шанар һайнтай багажа зэмсэгүүд илангаяа шухала байна. Тэрэ хадаа заводуудта ехэ олоор хэрэгтэй ба тэрэниие хэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ анхарал хандуулагдана. Шэнэ автомобильнуудые үйлэдбэрилхэ ябадалые бэлэдхэхын хэрэгтэ 30 мянга хүртэр элдэб түхеэрэлгэнүүд, 25 мянган штампууд, 70 мянган зүйлэй отолдог элдэб багажа зэмсэгүүд, прессформын элдэб модельнүүд гэхэ мэтэд хэрэгтэй болоно.

Ургажа байгаа үйлэдбэридэ шэнэ кадрнууд хэрэгтэй болохо байна. Тооложо тогтооһоной ёһоор хадаа, 150 мянга тухай нэмэлтэ хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад ба туһалбариин хүдэлмэрилэгшэд бидэндэ хэрэгтэй болохо юм. Энээнтэй хамта ремесленнэ училищанууд ба ФЗО-гэй һургуулинуудта кадрнуудые бэлэдхэхэ зорилго, предприятинуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилго ехэхэн удхашанартай байна. Энэ талаар ябуулагдаха шухала хэмжээ-ябуулгануудай нэгэниинь хадаа техническэ һуралсалые эмхидхэлгэ. Хуушан кадрово хүдэлмэришэдэй дүршэл шадабари ба эрдэм мэргэжэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадал болоно.

Шэнэ хүдэлмэришэдэй культурно-ажаһуудалай условинууд, түрүүшын ээлжээндэ, гэр байрын условинууд һайжаруулагдаха юм. Энэ хэрэгтэ 900 миллион түхэригһөө дээшэ мүнгэн һомологдонхой. Тэрэнэй 170 миллион түхэригынь мүнөө жэлдэ гаргашалагдаха ёһотой. Табанжэл соо 1350 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд байгуулагдахаар тухайлагдана. Тэрэ тоодо мүнөө жэл 236 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд баригдаха юм. Тэрэшэлэн ажалшадай өөһэдтөө гэр байра бариха ябадал ехээр хүгжөөгдэхэ байна.

Шэнэ табанжэлэй зорилгонуудые бэелүүлхэдэ үйлэдбэриин шэнэдхэн зохёогшод, манай заводуудай эрхим хүнүүд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Тиимэ хүнүүд манайда ехэ олон. Манай заводуудта залуушуулай бригадануудай хүдэлөөн түрэһэн байна. Энээниие мүнөө Сталинска шагналай лауреат болоһон Екатерина Барышникова үүсхэһэн юм. Ажалай бүтээсын үндэр жэшээе Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозаводой хүдэлмэришэн, Сталинска шагналай лауреат нүхэр Сметанин харуулна. Горьковско автозаводой түмэршэ дархан Елизар Куратов болбол СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулиин хүндэлэлдэ дэлгэрһэн түмэршэ дархашуулай социалистическэ мүрысөөе үүсхэгшэнь болоно, ажалай үндэр бүтээсэ туйлаба. Автомобильна ажаүйлэдбэриин түрүү хүнүүдэй дүй дүршэл болбол үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ба бүхы хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэдэ туһалха байна. Конструкторнууд ба технологууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа шэнэ конструкцинуудые байгуулха ба шудалхада, түрүү технологиие нэбтэрүүлхэдэ предприятинуудта түрүү үүргые хододоо дүүргэхэ ёһотой.

Большевистскэ парти ба правительствые тойрон жагсаһан советскэ арад хадаа шэнэ табанжэлэй хүдэлмэринүүдэй гайхамшагта ехэ программые, манай Эхэ ороной арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхэ программые угаа ехэ баяртайгаар угтан абаба. Автомобильна ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэд бүхы арадтайгаа хамта шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абаха байна.

Шэнэ табанжэлэй автомобильнууд

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хажуу тээнь—7 һуурitай эрхим классай хүнгэн автомобиль „ЗИС-110“ ба 4 һуурitай баголитражна автомобиль „Москвич“; доро—Ярославскэ автомобильна заводой бүтээһэн „ЯЗ 200“ гэжэ ашаанай шэнэ машина.

★ ★

Автомобильнуудые ашаглаха ба техническэ талаар хангаха ябадал һайжаруулха; автомобильнуудай мшин байлгые ба ашаагүйгөөр ябалые али бүхыгөөр бага болгохо; нпитын хэрэглэлэй автомобильна ажахые бии болгохо; ашаа шэрэлгэдэ прицепүүд ба конвейернүүдые хэрэглэхэ ябадал нэбтэрүүлхэ; автомобильна ажахые заһабарилгын мастерскойнуудаар хангаха; гаражна түхеэрэлгэнүүд ба зэр зэмсэгүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха ябадал хүгжөөхэ.

(1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуулиһаа).

ДЕКАБРИСТНАР БЕСТУЖЕВҮҮД ТУХАЙ ЦЭРЭНЖАБ АНАЕВ ХӨӨРЭНЭ

Цэрэнжаб Анаевай байдаг Коминтернын нэрэмжэтэ колхоздо үдэшэ боложо байхадаа ерэбэб. Теэд тэндэ Цэрэнжаб Анаев үгы байжа, ахадүүнэр Бестужевүүдэй заимкын байһан Зүй нютагта юм гэжэ элирүүлээд, би тиишэ ошохо баатай болобоб.

Цэрэнжаб Анаев 85 наһа хүрэбэшье, үшөө һэргэлэн хүнгэн зандаа. Нюдэ шэхэншье зандаа, мартамхай, тархи толгойшье муутай болоогүй. Гансал хүлэймни үбдэдэг болошоһон муу байна гэнэ.

Анаев үбгэн ородоор һайнаар хөөрэдэг, ород бурят хэлэн дээрэ газетэ журнал уншадаг юм. Өөрөө хүнэй туһаламжагүйгөөр латын алфавит мэдэхэ боложо, газетэнүүдые уншадаг һэн. Декабристнар тухай мэдэхэ һанахаяа хөөрэжэ үгэхөөр ехэ хүхюутэйгөөр зүбшэбэ.

* * *

Бестужевтэн Доодо тосхондо һууһан юм, һайн барилгануудтай, түмэрэй гагнууриин, модоной мастерскойнуудтай бэлэй. Тэндэнь ородууд ба бурядууд хүдэлмэрилдэг һэн. Михаил Александровичые би һайн һананаб. Тиихэдэ би 12-той байгааб. Николай Бестужев Сабилаева гэжэ һайхан бурят һамгатай юм һэн. Тэдэнһээ гараһан Алексей гэжэ хүбүүн, Екатерина гэжэ басаганиинь эсэгынгээ үхэшэһэн хойно Старцевайда хүн боложо хүмүүжүүлэгдэһэн юм.

Гэрэй һургуули абаад, Алексей Николаевич анха түрүүн Кяхтада Старцевайда, тиигээд Лушниковайда приказчигаар хүдэлөөд, һүүлдэнь саг үргэлжын хүдэлмэридэ Бежин (Пекин) ябашаһан юм. Тэрэ тэндэһээ һөөргөө бусажа ерээгүй, тэндээ наһа барашоо һэн даа. Тэрэнэй дүү басаган Екатерина Дмитриевна хадаа өөрынгөө эсэгэ Дмитрий Старцевай фамили абажа, Найдан Гомбоевой һамган болоһон юм. Тэдэнэр Хитадта һуугша юм һэн.

Екатерина Дмитриевна хоёр хүбүүтэй һэн: ехэнь Алексей, багань Николай гэжэ нэрэтэй. Алексей Хитадта үхэшэһэн юм. Николайнь өөрынгөө нютаг Селенгинскдэ ерээд, гражданска дайнай үедэ улаантан тээшэ оролсоод, партизанска отрядай сагаантантай байлдаа хэхэдэ алуулшоо бэлэй.

Бестужевтэн гэрэй заахан аптечкэтэй юм һэн. Хэншье, бурядайшье гү, али ородойшье эрижэ ерээ һаа, Михаил Александрович дуратайгаар эм, эмээ хүртэхэ халбага гэртэнь үгэдэг һэн. Тиихэдэ манай Сэлэнгын бурядууд мүнгэн, столовын халбагагүй байгша бэлэй. Теэд мүнөө гэр бүхэндэ биил даа. Эмнүүлхэеэ тайшаа Яндан Вампиловшье Селендумаһаа ерэдэг байгаа.

Бестужевтэн ехэл һайн зонууд һэн. Үгытэй ядуу бурят, ородуудта мүнгэ, талха уридаар үгэгшэ һэн. Бидэниие бэшэгтэшье һургагша һэн.

Зүйдэ тэдэнэр заимкатай байгаа, тэндэнь 1000 шахуу толгой хони ямаад бэлшээжэ ябагша бэлэй. Хонидонь тиихэдэ гайхалтай ехэ үһэтэй юм һэн даа, теэд тэдэнэр мериносууд байгаа гэжэ мүнөө болоходо мэдэнэбди. Тэдэниие Бестужевтэн отставной поручик Седов гэгшээр тэжээлгэдэг байгаа. Һүүлдэнь эдэ хонидые 3-дахи бурятска морин бригадын подполковник Всеволодов гэгшэ худалдажа абаһан юм.

Николай Бестужев ехэл һайн ба мэргэн буудагша ангуушан юм һэн ха. Үнэниинь хэлэхэдэ, би тэрэнэй агнуурида ябахыень хараагүй хүм. Тэдэнэй амбаарта ехэ олон ангай эбэрнүүд хэбтэгшэ һэн. Элдэб үнгэтэ шулуунуудые мүн лэ суглуулагша байгаа. Тэдэнь бултадаа төөрсэг соо хэбтэдэг бэлэй. Николай Александрович подвал сооһоон подзорно трубагаар огторгойн одо мүшэдые ажаглан харадаг һэн.

Тийхэ үедэ Сэлэнгын бурядуудай ородоор муу хэлэдэгтэнь сүүд ехэнхидээ тэдэнэй хэрэгүүдые худал хуурмагаар шиидхэбэрилдэг байгаа. Михаил Александрович бурядуудые ходо үмөөрэдэг һэн. Сүүд дээрэ олон дахин адвокат болодог һэн. Бестужевтэндэ оршон тойроной тосхонуудһаа, үсөөн бэшэдээ 40—50 модоной газарһаа бурядууд ерэдэг байгаа. Манай тосхондо Цебен гэжэ нэрэтэй ород хэлээр һайн үбгэн һуудаг байгаа. Бестужевтэй хөөрэлдэхын тула тэрэниие ходо толмашаар (оршуулагшаар) уридаг һэн.

Михаил Александрович гэгшэ дүү Николай Александрович ба һамган Мария Николаевна хоёройгоо үхэшэһэн хойно өөрынгөө нютаг Москвада бусаһан юм.

Ябахаһаан урда өөрынгөө бүхы зөөриие лотерейдэ наадуулжархиһан юм. Москва хүрэхэ томо тэргэ өөрөө хэһэн байгаа.

Михаил Александрович Бестужев ябахаһаан урда намда «Хуушан захяа» гэжэ ном, лагбан, тээрмэ бэлэглэһэн юм. Ном лагбан хоёроо музейдэ үгөөб, тээрмэнь хадагалагдаагүй.

Р. ТУГУТОВ бэшэжэ абаба.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ

Сэлэнгын аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд болбол һунгуулиин урда тээхи кампаниин үедэ агитационно-ойлгуулагжын хүдэлмэриие олонитын дунда үргэнөөр ябуулжа, бага бэшэ амжалтануудые туйлаһан аад, тэрэнээ саашань бэхижүүлжэ шадаа.

Жэшээлхэдэ, Жаргалантын сомоной Тельманай нэрэмжэтэ колхозой клуб аймаг соогоо эрхим клуб гэжэ тоологдодог. Тус клуб болбол лозунг, плакат ба портредүүдээр гоё һайханаар шэмэглэһэн ба газетэ, журнал, шатар, даама гэхэ мэтээр гүйсэд хангагданхай.

Энэ клуб хадаа Тельманайхидэй сүлөөгэй сагаа культурнаар амараад, газетэ, журнал ба ном дэбтэр уншаха, радио ба патефон шагнаха культурна гэгээрэлэй гуламта боложо шадаһан байха юм.

Энэ клубай дэргэдэхи драматическа, дуунай кружогууд ба оркестр болбол саг үргэлжэ самодеятельностиин вечер үнгэргэдэг болонхой. Хабарай тарилгын үедэ тарян ажадай бригаданууд дээгүүр элдэб зүжэг харуулжа колхозникудые һонирхуулдаг байхаһаа гадна, аймаг соохи колхозуулаар ябажа зүжэг наада олоор харуулдаг байна. Энэ жэлдэ үнгэргэгдэһэн арадай ураһайханай республиканска харалгада хабаадалсажа, тус колхозой самодеятельностиин коллектив 2-дохи һуури эзэлһэн байха юм. Мүн энэ клубта элдэб политическэ темэнүүдээр элидхэлнүүдые агитаторнууд эмхидхэдэг юм. Агитаторнуудай хүсөөр полевой станууд дээрэ 4 улаан булангууд эмхидхэгдээ. Клуб соохи дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб тухай диаграммануд ураһайханаар хэгдэнхэй. Тус колхозой партийна эхин организациин секретарь СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Т. Д. Данзанов һаяын сагуудта „СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонууд тухай“ ба „1946—1950 онуудта СССР-эй хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай“ хоёр лекци һонирхолтойгоор уншажа үгэһэн байна. Энэ клуб болбол колхозникүүдай дунда табанжэлэй түсэб ойлгуулха ябадалда центр боложо шадаа.

* * *

Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клуб (тэрэниие даагша нүхэр Амагалонова О.С.) эдибхитэй һайнаар хүдэлмэрилжэ, олониитын улам ургажа байһан культурна эрилтэнүүдые эрхимээр хангадаг болонхой. Клубынь ууҗам ба гэрэлтэй, гоё һайханаар шэмэгдэһэн, тэндэнь ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһанууд колхозой эдибхитэнээр гаргагдажа байдаг. Мүн колхозой ажахын хүгжэлтые харуулһан ба табанжэлэй түсэбэй диаграммануд ба схемэнүүд бии байха юм. Энэ клубай дэргэдэ драматическа ба дуунай кружогууд болон хүгжэмэй оркестр хүдэлмэрилдэг. Тус кружогуудта 20 шахуу комсомолецууд ба залуушууд хабаадалсажа, олон дахин зүжэг наада табиһан байна. Клубайнь библиотекэ элдэб газетэ, журнал ба ном дэбтэрнүүдээр баян юм. Энэ клуб хадаа колхозникүүдай амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэ, культурна ба политическэ бэлэдхэлэй хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадалдань эрхимээр туһална. Эгээл иимэ клуб колхозой культурна центр боложо шадаха байна.

* * *

Гэбэшье, олонхи партийна, комсомольско организацинуудай болон колхозой правлениин зүгһөө клубта ба уншалгын байшанда гүйсэд анхаралаа табидаггүй дээрэһээ аймагай олонхи колхозуудаар культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриин огто орхигдошоһон ушарнууд олон үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Н…ёхоной сельсовет, (избач Дашинылов), Селендумын сомон доторхи (избач Кандаков) клубууд ба уншалгын байшангууд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие колхозникүүдайнгаа дунда …н хангалтагүйгөөр ябуулжа байна. Эдэ сомонуудай колхозникүүдай клубынь хэдэн һара соо суургатай байһаар.

Эдэ колхозуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин түсэб гэжэ байхагүй. Колхозникүүдай культурнаар амархын түлөө анхарал табигданагүй. Эдэнэй тоодо Загастайн сомоной Ворошиловай ба Молотовой, Доодо-Бухэнэй сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд ороно хэ байна.

Мүн аймагай культурно-гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Улаханов ба тэрэнэй инспектор нүхэр Осодоев гэгшэд аймаг соохи клубууд болон уншалгын байшангуудай хүдэлмэриин шанарые эрид һайжаруулха ябадалда анхаралаа хүсэд табинагүй. Нүхэр Осодоев нэгэшье колхоздо гаража энэ хүдэлмэреэр һонирхоогүй, харин аймагайнгаа енттэ һуужал һуужал байха юм.

Лубсан РИНЧИНО, «Б.-М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИН

(Манай корреспондентнүүд, информаторнуудһаа абтаба).

* *

20 фельшернүүд манай иишэ ерэбэ

Воронежско ба Саратовска областьнуудай медицинскэ техникумүүд ба институдуудһаа манай республикада 20 фельдшернүүд ба 3 врачууд ерэбэ.

Эдэ залуу врачууд ба фельшернүүд барандаа хүдөө нютагуудта хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэбэ.

Тэрэшэлэн һаяар Свердловско ба Саратовска медицинскэ институдһаа 22 врачууд ерэхэ байна.

Эдэ врачууд республикын эгээ холын Баунта, Ахагэхэ мэтэ аймагуудта эльгээгдэхэ юм.

Городок городто

Һаяхан городог городой ажалшан арадай суглаан үнгэргэг дэхэ. Энэ суглаан дээрэ городой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Леонов „СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба үргжөөхэ табанжэлэй түсэб ба тэбэнэй дүүргэлтэдэ манай городой жалшадай зорилго" гэһэн элидхэл хэлэбэ.

Элидхэлэй улаа суглаанда хабаадагшадай зүгһөө 15-аад шахуу хүн үгэ хэлэбэд.

Тиигээд суглаанда хабаадагшад табанжэлэй түсэб дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн хандалга батална.

Пионерскэ лагерь түхеэрэгдэнэ

Мухар-Шэбэрэй аймагай „Бутухи" гэжэ гоё һайхан газарта пионернүүдэй лагериин түхеэрэлгэ дүүргэгдэхэ болоо. Һаяар столовын байра баригдажа дүүргэгдэхэнь.

Энэ аймагай центрэй ажалшадай ба албахаагшадай 180 гаран үхибүүд зундаа амаржа гарахаар хараалагдана.

12 концерт ба хөөрэлдөө үнгэргэбэ

Байкало-Кударын аймагта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри гүнзэгыгөөр ябуулхын түлөө 4 агитбригада эмхидхэгдэһэн байна.

Һүүлэй мэдээгээр тус бригаданууд колхознигуудай дунда 12 хөөрэлдөө ба мүн гоё һайхан концертнүүдые харуулһан байна.

СПЕЦИАЛИСТНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨН БОЛОХОНЬ

Бурят-Монголой Министрнүүдэй Совет болбол зооветеринарна ба научна шэнжэлэлгын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа хэмжээ абахын түлөө ба түрүүшүүлэй дүршэлые андалдахын тула июниин 15-да малажалай специалистнуудай республиканска зүблөөн үнгэргэхэ гэжэ тогтообо.

Энэ зүблөөндэ манай республикын түрүү зоотехнигүүд ба ветеринарна врачууд хабаадалсаха байна.

Санитарна байшангай хүдэлмэри

Улан-Удын санитарна гэгээрэлэй байшанда үнгэрэгшэ һарануудай туршада 400 шахуу хүн орожо, тэндэ байһан элдэб экспонадуудые хаража гараһан байна.

Гадна, энэ байшан городой предприяти, эмхизургаануудаар грипп, брюшной, сыпной тиф ба элдэб халдабарита үбшэнүүд тушаа лекцинүүдые үнгэргэжэ, тэрээндээ 500 хүниие хабаадуулба.

Үргэн арадай дунда энэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ врачууд нүхэд Костылева, Шленская, Кудряшова гэгшэдэй ехэ эдибхитэйгээр хандадаг байһыень тус байшангай инструктор нүхэр Горюнова тэмдэглэнэ.

Тэрэшэлэн, тус байшангай экспонадуудые харахаа ерэһэн хүнүүдэй һонирхон асууһан асуудалнуудаарынь үдэр бүхэндэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг байна. Энэ хөөрэлдөөнүүдые байшангай инструкторнууд нүхэд Ветрова, Горюнова, Костылева гэгшэд үнгэргэдэг юм. Эдэ нүхэд зондо ехэ анхаралтайгаар хандадаг ба өөрынгөө ойлгохо юумые баранда хэлэжэ үгэхөөр хододоо бэлэн байдаг.

Мүн энэ байшан элдэб үбшэн тушаа плакат, листовка гэхэ мэтые арадай дунда тараажа, аюулта үбшэнүүд тушаа ойлгууламжын хүдэлмэри үнгэргэдэг байна.

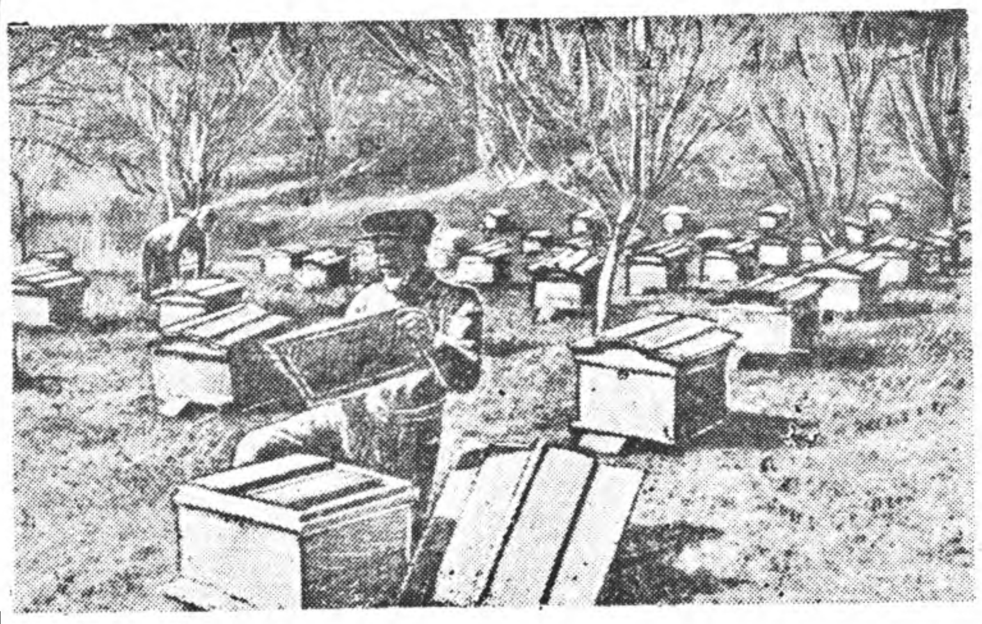

Ставрополь шадарай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз зүгын ажалтай байгаад, 100.000 түхэригэй олзо доход оруулба. Мүн колхознигуудай ажалта үдэртэ ехэхэн хэмжээнэй мёд үгтэһэн байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой зүгын байра харанат. Наада таладань колхозой эрхим зүгышэ Н. Г. Орлов байна.

Г. Аракельянай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Цыдып Цыремпилов

ХАБАР ТУХАЙ ШҮЛЭГҮҮД

1. Мүшэтэ һүни

Хабарай һүни харанхы
Халтад гээл һаа төөрихөөр,
Одо мүшэд толоронхой
Үни удаан тоолохоор.
Харанхы һүниие гэгүүлэн
Хүсэтэ трактор хүнхинэнэ.

Хүнхинээн соогуур хүгжэмдэн
Хүүхэн тракторист дуулана.
Урихан дуугаар хөөрэлдэн
Уһан тохойтон урдана,
Одо мүшэд сасаран
Огторгойгоор унтарна.

2. Наран ба хүүгэд

Ангир шаргал наран
Алтан туяагаа сасарган,
Аалихан һолжорон гараба,
Арюухан үглөө игааба.
Алтаар сасарһан гэрэлээ
Аяар холуур намнаба,
Унтан хэбтэһэн дайдые

Урихан шубууд һэргээбэ.
Огторгойдо наран ялалзажа.
Ажалай түлэб бусалба.
Үхибүүд багашууд шууяжа
Улица дундуур сууряатаба.
Хабарай намдуухан үдэрые
Хабархан угтажа наадаба.

3. Дуун

Хабарай сагта харгыда;
Хатараад морим улвгамхан.
Хабарай үедэ, хүхюудэ,
Ханилмаар илдам сэнгүүхэн.

Нажарай сагта харгыда.
Наяргаад морим ульгамхап.
Нажарай үедэ, һэрюундэ,
Наада зугаатай сэнгүүхэн.

4. Залуухан золтойдоо

Һаһанай залуухан золтойдо
Наадалсахаб, заатагүй.
Һарын арюухан толотойдо
Ябалсахаб өөрэгүй.

Хабарай дулаахан үдэшэ
Хүзүүдэхэб, хамаагүй.
Хабатай инаглан хүхижэ
Хөөрэлдэхэб, илгаагүй.

Уранһайханай кружок

Хэжэнгын аймагай центрэй социалистическэ культурын байшангай дэргэдэ уранһайханай самодеятельностиин хоёр кружок хүдэлмэрилнэ.

Эдэ кружогууд хабарай тарилгын үедэ колхозой полевой стануудаар ябажа олон концерт харуулһан оайха юм.

Нүхэр Жамбаловай хүтэлбэрилдэг самодеятельностиин кружок илангаяа суурхана. Энэ кружок болбол өөрынгөө концертнэ программа соо ехэ олон янзын һонирхолтой номернуудые харуулдаг байна.

Кружогой член нүхэр Нима Могдоров бурят арадай нааданай дуу ехэ һайнаар дуулажа, харагшадые һонирхуулдаг, мүн нүхэр Долгор Базарова Бурят-Монголой композиторнуудай хүгжэм доро элдэб хатар наада харуулдаг, нүхэр Жамбалов скрипкэ лимба хоер дээрэ шагнажа байгшадта урданай дуунуудые уярма гсёор наададаг байна.

Цокто Номтоев.

САША

(Рассказ)

Сашын мама эбэр дээрэнь унтажа хэбтэһэн 8 наһатай Саша хүбүүгээ дулаахан уралаараа таалажа: «мухаа, хүбүүн, һэрэдаа» гэжэ һэрүүлээд, хаалта түмэр хоройн забһар заажа хэлэбэ: «Энээхэн нүхөөр гульдиржа гараад, үрмэдэһэн соогуур мүльхижэ, тэрэ канава соо ороод саашаа канава соогуур мүльхижэ, добуунай саана гараад, урдашни байһан ойтой хада шэгэлэн зүүлэ» гэбэ. Жаахан Саша гайхажа, хурсахан нюдөөрөө мамаяа сэхэ хаража: «Юундэ? Ши яахабши? Би гансаараа ошохогүйб» гэбэ. Маманьһанаа алдажа: «намай энэ тойрожо байһан буутай немецүүд табихагүй. Ши бэрхэ хүбүүн халаа зүүлжээ Улаан Армидаа ошожо, эндэ бага хүүгэд, үбгэд хүгшэд зобожо байна гэжэ дуулга» гэбэ. Саша хурсахан даруу нюдөөрөө зүүлжээ хаража «Зай» гэжэ зүбшөөгөөд, дахин хайшан гээд энэ хаалтаһаа холдохоо мамадаа һайса заалгаад, ябахаа түхеэрэбэ. Сашын мама, Сашынгаа гульдиржа гараха нүхэндэ ойро боложо һуугаад, харуулшан немецэй энэ забһар нүхэн тушааһаа зайлажа ошоһон үедэ хүбүүгээ сээжэндээ няажа тэбэреэд: шангаар таалажа, «Зай хүбүүмни ошо!» гэжэ табяад, үнжэгэн сагаан гараараа үбсүүгээ тэбэрижэ: «хүлөөрөө ошоһон хүбүүмни, хүн боложо ябаарай даа. Эсэгэ һайхан орон, эхэнь боложо абыш!» гэжэ юрөөгөөд жаахан Сашын һаабгархан шархан үһэнэй шаралхадһаар холдохые эхын урин нюдөөр хаража үдэшэбэ.

Саша мамынгаа заабаряар добуун хүрөөд, һөөргөө харахадань, тэрэ хорой соо Сашатай хамта хаалтатай байһан зониие буутай немецүүд туугаад ойро байһан сарайруу оруулжа ябаба. Мамам хойноһоом ерэгшэб гэжэ һанаад Саша хаража тэндэ хэбтэбэ. Удангүй сарайнь хоёр хажууһаа гал аһажа, бага хүүгэд хүгшэдэй уйлаха шашхаха абяан дуулдажа, удангүй сарайн һолоомон хушалтада гал аһажа, хара тортог бушхан гараба. Саша жаахан болхогорхон гараараа хоёр нюдөө бүгэлжэ уруугаа хаража хэбтээд, «мамамни, мамамни» гэжэ байжа уйлажа хэбтэтэрээ, мамынгаа «Улаан Армида ошожо, зон зобожо байна гэжэ хэлэ гэһые гэнтэ һанажа һугшаһаар саашаа ябаба. Холо ошобо. Эбдэрһэн, һандарһан, шатаһан гэрнүүдтэ хүрэбэ. Нэгэ жаахан бүтүү сарайн хажууда иишэ тиишээ хаража байтарань, тэрэ сарай соо гахайн поршоонхонууд шууяба. Сарай соо ороходонь жаахан таһалга соо найман жаахануud шараханууд поршоонхонууд һомондо дайрагдажа үхэшэһэн эхэеэ тойрожо, хүхыень хүхэжэ бархиралдажа байба. Саша эдэниие ехээр хөөршөөн хайрлажа: «гаража орожо, газар ондиргожо, гахай боложо ябагты» гээд үүдыень нээбэ. Поршоонхонууд һубаралдан гаража, «яагаа һаймши, яагаа һаймши» гэһэн шэнгеэр хашхаралдан, һубаралдан огород соо ошожо набшаһа эдибэ. Саша поршоонхонуудаа дахажа капустын набшаһа эдижэ ябатарань, хоёр буутай немец гэнтэ хажуудань ерэжэ, хоёр поршоонхыень буудажа алаад, хойто хүлһөөнь дээрэ зэлдытэр үргэжэ, дуу гаралсан бага гэжэ шамарлаһан хэбэртэй, хаяжархиба. Сашые шэхэнһээнь үргөөд, аман соонь гашуун тамхи хэжэ, гэрэй буланда гал аһаагаад неэлдэжэ неэлдэжэ ябашаба. Саша арай гэжэ гэртэ аһааһан галыень унтараагаад поршоонхонуудтаяа хоноод, эртэ саашаа ябаба. Хахад үдэр ябаба. Бүлэг боролжо соогуур ябажа ябатарань бороложиин саана тугалай һулаханаар, гомдолтойгоор мөөрэхэ ба үнеэнэй утаар гунигтайгаар мөөрэхэ дуулдаба. Сашын шамдан ошоходо һандарһан гэрэй хажуудахи малай байрын ойро ехэ дэлэнтэй эреэгшэн далруу хараад мөөрэжэ байтараа Сашые хараад үүгэнэбэ. Малай байра соо ороходонь, жаахан хорой соо, шабар шэбхэ дээрэ набшагар, хээлигүй, малаан тугал һулаханаар гомдолтойгоор мөөрэжэ байба. Саша шамдуу энэ тугалые гаргажа эхэдэнь табиба. Тугал найган ошожо, эхынгээ дэлбэржэ байһан ехэ дэлэн хөөһэ гартарань хүхэбэ. Баярлаһандаа һүүлээ шарбана. Эреэгшэн һанаагаа дүүрэжэ, тугалаа долёон хибэдэһээ хибэбэ. Саша энээниие хаража, би иигээд маматаяа уулзагшаһайб. Мамам үгы гүбдаа. Муу немец галдаа, гэжэ һанажа, гашуудал гомдолоо зосоогоо багтаажа ядажа байба. Тугал бүри амтатайгаар хүхэбэ. Саша гоожожо байһан һайхан һү харахадаа, һүнэй амта гэнтэ һанажа шүлһэниинь гоожобо. Эжэлэнгүй тугалтаяа хамта эреэгшэнэй торгон зөөлэхэн хүхые садатараа хүхэбэ. Малаахан тугал Саша хоёр һү уужа садаад, шадал шэнээ оробо. Туал тангаржа наадаба. Эреэгшэн һанаагаа дүүрэжэ, Саша тугал хойроо дахуулаад бэлшээбэ. Эреэгшэн ногоо үһа һайтай бүтүү шугын соохой соо байрлаба. Саша амтатай һүндэ эрьежэ, малаахан тугалтаяа наадажа хэды хонобо. Эреэгшэн ба малаан тугал хоёройгоо хоорондо ороод дулаахан унтадаг байба. Зүүлжэ ошохо гэжэ хэдэнтэ забдаад, шугы соо орожо төөрихэеэ забдахадаа бусадаг байба.

Тэнгэридэ жаахантшье үүлэ үгы, сэлмэг хонгор һүни байба. Саша немецэй түмэр хорой соо маматаяа хаалгуулжа гэдэһээ үлдэһэнөө, дааһанаа, нороһоноо, зобоһоноо, мамаһаа хахасаһанаа һанажа үни удаан унтабагүй. Гэнтэ бургааһан соо хүн һаршаганаба. Сашын үндыгөөд шагнажа байтар, шэбэнэн ородоор дүү гаралсахань дуулдаба. Сашын зосоо нара гараһан мэтэ боложо, гүйжэ бодоод «Дядя, наашаа ерэ» гэбэ. Автомат буу хүзүүндээ үлгэһэн, хоёр гранат бэһэдээ шагтагалһан, маскировочно халаадтай, пилоткодоо табан хушуутай, ара нюргандаа соморхон туулмагтай юумэ үргэлһэн, урихан хоёр хүн ерэжэ Сашатай хөөрэлдэбэ. Саша ябаһанаа, зобоһоноо хуу хэлэбэ. Тэдэ немецэй юунэй хаана байдагые асууба. Саша жалга соо томо буунуудай тодхоотой байһые, немецэй ноёдой колхозой бригадын гэртэ байдагые хараһанаа бултыень хөөрэбэ. Немецэй лагерьта маматаяа хаалтада байһанаа, тэндэ олон үбгэд хүгшэд ба хүүгэдэй тулижа зобожо байһые, тэрэниие сарай соо оруулжа немецүүдэй галдаһые хэлэбэ. Тэдэ хоёр Сашые эбэр дээрээ һуулган тархиинь эльбэжэ, туулмаг сооһоо сахар, сухари, консервэ гаргажа Сашые хүндэлбэ. Саша баяртай эдеэлжэ һуутараа: «Би Саша гэжэ нэрэтэйб. Та хэн гэжэ нэрэтэйбта?» гэжэ асууба.

«Би булад гэжэ нэрэтэйб, энэ нүхэрни Степан гэжэ нэрэтэй. Бидэ Улаан Армиинхид гээшэбди. Шамайгаа абаашахаа ерээбди. Зай, Саша, ши эндээ хүлеэгээд байгаарай».

(үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Хилын саана

Германиин американска ба английска эзэмдэлгын зононуудтахи байдал тухай американска хэблэл бэшэнэ

НБЮ-ЙОРК, майн 25. (ТАСС), «Нью-Йорк геральд трибюн» гэжэ газетын корреспондент Хилл гэгшэ Берлинһээ бэшэхэдээ, нацистнуудай зөөринүүдые хүлдөөхэ тухай шиидхэбэриие Германидахи американска сэрэгэй захиргаанай бэелүүлээгүй ябадал болбол американска зонодохи, илангаяа Гросс-Гессендэ, Баварида ба Мюнхенэй оршон тойрондохи баян нацистнуудта угаа ехэ таатай зохид болоод байна гэбэ.

Эгээл тодо жэшээнүүдэй нэгэн баримта болгожо, тиимэрхүү американска политикые харуулхадаа, Хилл болбол, экономикын гитлеровскэ министр байһан Курт Шмидт гэгшэтэй болоһон ушар тухай мэдээсэнэ. Тэрэ хадаа урдань СС-эй генерал байһан юм. Шмидт мүнөө 1350 акр газартай ба Штарнбергдэ дүтэхэн газарта ажаһууна. Тэрэ ямаршье һаадгүйгөөр финансова хэлсээнүүдые хэжэ, мүн 25000 марк хүртэр сэнтэй акци худалдажа байна.

«52-дохи хуулиие» эбдэһэнэй түлөө хэн нэгэн хүн харюусалгада хабаадуулагдаа гү гэһэн корреспондентын асуудалда американска захиргаанай түлөөлэгшэ Старнберг гэгшэ үгы гэжэ харюусаба.

Англичанинууд болбол американецүүдай һайшаалтайгаар английска зонын денацификациие зорюута һаатуулна. Ушарынь хадаа тэдэнэр хүсэтэй Германие хые хүсэнэ. Англичанинуу гаяа элитэ гитлеровецүү луулхые хүсэдэггүй бай руулна гэжэ «Н. М.» газе дакционно статья соогоо нэ. Английска зонын мократическа лидер Шу хадаа Ганноверын по офицернүүдэй олонхинь партиин членүүд байһан юм гэжэ һаяхан элеэр байна. Шумахерые англи са зэбсэг гэжэ олон нэрлэдэг юм гэжэ газетэ лэнэ.

«Германска офицерн мандовани доро германск частьнуудые өөрынь формо тэйгээр англичанинуудай байлгаһаар байһаниинь Г тон эли байна. Хэды ги солдадуудай британска ту өөрынгөө формые үмдөөд хэншье мэдэнэгүй. Харин ска зонодо тиимэ сэрэгүү байһые хүн бүхэн мэдэнэ болоод тэдэнэй зарим английска офицернүүдэй табиһан документнүүдтэй рикансна зонодо ошодог Тэдэнэй нэгэниинь «Шэнэ хүдэлмэрилхые дурланаб, английска орёо хатуу жа шудалха ябадал хүндэхэ гэжэ мэдүүлһэн байна гэ саашадаа заана.

Зэбсэг хадагалха нюуса складууд Финляндида элирүүлэгдэбэ

ХЕЛЬСИНКИ, майн 26.(ТАСС). Майн 24-дэ хэблэлдэ тунхаглахын тулада иимэ хуулита мэдээсэл дамжуулагдаһан байна: „Зэбсэг хадагалха нюуса складууд тухай хэрэгэй тушаа хэгдэһэн мүрдэлгэ болбол 16.209 винтовко, 106 пулемет, 2.210 автомат, 456 гарай пулемет, 468 противотанкова буунууд 3.051 минна, 20.529 килограмм элдэб тэһэрдэг зүйлнүүд, 3.327 килограмм эдеэ хоол, 11.105 литр керосин, 90.582 литр бензин мүнөө хүртэр складуудһаа хуряан абтаһан байна. Элирүүлэгдэһэн 1.000 шахуу складуудһаа мүн тэрэшэлэн бусад зэбсэгүүд, интендантска зөөринүүд ба хэлхеэ-холбооной хэрэгсэлнүүд хуряан абтаба.

Апрель соо 16 радиостанци 1.218 винтовко, 300.000 гаран патронууд ба элдэб снарядууд, 719 килограмм тэһэрхэ зүйлнүүд ба 6.274 литр шэнгэн түлишэ тус ороной элдэб нютагуудта хуряан абтаһан байна гэжэ жэшээ болгон харуулха хэрэгтэй байна. Майн эхиндэ 9 радиостанци, 100.000 гаран патронууд ба снаряд килограмм тэһэрхэ зүйлн гаран килограмм эдеэ 2.000 шахуу литр шэнгэн хуряан абтаһан байгаа. 1 дунда жэшээнэй үнэ сэн саабал хуряагдажа абтаа материалнуудай үнэ сэ миллион марк хүрэхэ бо

Зэбсэг нюуха ба тэрэ шарамдуулһан ажал яб дые хэлгэдэ хабаадагша 1.296 хүнүүд майн 15 п ригдаһан байна. Тэдэнэй һахюулда абтаа. 1.168 лөөлэгдэһэн байна, тэдэ 60-нь энэнэй урда тэд абтаһан байгаа. Тэдэнэр газарта байхые дурадхагд на. Апрель һара соо луулагшадай тоо урда хоё хиһаа нилээдгүй дээшэ майн 15-да 128 хүнүүд байгаа. Тэдэнэрэй 58-нь абтаһанда тоологдоно. үгэһэн аад, арестова хүнүүдэй тоо арестова хүнүүдэй тооһоо нилээдгү болоно.

Англо-иранска нефтиин компаниин хүдэлмэришэдэй забостовко тушаа

ТЕГЕРАН, майн 26. (ТАСС). Ага Джари гэжэ газартахи нефтиин үйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй 14 хоногой турша соо үргэлжэлһэн забастовко майн 25-ай үглөөгүүр дүүрэбэ. Забастовко хадаа хүдэлмэришэдэй гүйсэд илалтаар дүүрэбэ. Англо-иранска нефтиин компани болбол забастовко болоһон үдэрнүүдэй түлөө салин хүлһые хүдэлмэришэдтэ түлэхэ ба Хузистанда эльгээгдэһэн комиссиин хабаадалгатайгаар профсоюзуудай центральна соведэй түлөөлэгшэдтэй тус компаниин приятинууд дээрэ ажалай хуулиие хүсэндэнь оруул дэлмэришэдэй бусад дые хангаха тухай хэлсэ уялгые абаба.

«Рахбар», «Зафар» ба газетэнүүд энэ мэдээсэл хаглаха зуураа Иранай шэд ба патриодуудта ех хашанартай энэ илалтатай рамдуулан нефтиин хүд дые амаршална.

Турцида муниципальна һунгуулинууд болобо

СТАМБУЛ, майн 27. (ТАСС). Майн 26-да бүхы Турци соо муниципалитедүүдтэ һунгуулинууд боложо үнгэрбэ. Журналистнуудай шэнжэлэлгээр ба хэблэлэй түрүүшын мэдээсэлнүүдээр, һунгагшадай нилээдгүй олониинь һунгуулида хабаадалсаагүй. Жэшээлхэдэ, «Акшам» газетэ болбол Анкарагай арад зоной һунгуулида хабаадалсаһан тухай бэшэхэ зуураа голосоо үгэгшэдэй тоо бүхы һунгагшадай 40—50 процентһээ д лохогүй.

Һунгуулиин участогууд жуудта, подъезднүүдтэ, мииншье үйлсэдэ хэгдэһэ Нэгэшье участогта хаалт бина байхагүй, тиимэ дээр гуулиие нюусаар ябуулхын

Һунгуулиин участок полицейскэ органуудай шэд байлсаба.

„Бурят-Монголой Үнэн" газетын хүдэлмэришэд ба хүдөө бэшэгшэдтэ, эдибхитэд ба уншагшад

Манай редакци шэнэ байрада ороо гэжэ дуулгаад, Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 гэһэн адресаар бэшэгүүдээ байхыетнай хүсэнэ.

Редакци.

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. Д. ЛУБСАНОВ

РЕДАКЦИ БА ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС. г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ. Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-86; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.)

Н—0062 9. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР Тираж 10.000